

‘Η πρόσφατη κρίση στό ΠΑΣΟΚ

του Θόδωρου Μυτιληναίου

ΗΤΑΝ πραγματικά συνταρακτικά τά όσα συνέβησαν μέσα στο Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα τό τελευταίο δεκαήμερο του Δεκέμβρη του χρόνου πού μάς πέρασε.

Τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. διέγραψε από τίς τάξεις του δεκαπέντε μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου (Κ.Σ.) τής ΠΑΣΠ (κλαδική όργάνωση του ΠΑΣΟΚ μέσα στη σπουδαζουσα νεολαία) καταγγέλλοντάς τα σαν όργανωμένη ύπεραριστερή φράξια μέσα στις ίδιες του τίς τάξεις. Πρίν από τό τσάκισμα «τής όργανωμένης ομάδας των έγκαθέτων», όπως χαρακτηρίστηκαν από τό κόμμα οί δεκαπέντε διαγραφμένοι, είχαν προηγηθεί διαγραφές κάμποσων μελών και στελεχών Τ.Ο. (τοπικών όργανώσεων) πού κατηγορήθηκαν για ύπεραριστερισμό, φραξιονισμό και για συμμετοχή στη δραστηριότητα μιås τροτσκιστικής όργάνωσης πού αποτελείται από διαγραφμένα μέλη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Οί δεκαπέντε τής ΠΑΣΠ άντέδρασαν δίαια με ανακοινώσεις στον τύπο και συνεντεύξεις, έκτοξεύοντας όρισίες ενάντια στους «γραφειοκράτες» του κόμματος και καταγγέλλοντάς, τους για κατάφωρη παραβίαση των δημοκρατικών διαδικασιών.

Πάλι λοιπόν ό Σύλλας και ό Μάριος μαίνονται μέσα στις τάξεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Και δέν είναι ούτε ή πρώτη, ούτε ή δεύτερη φορά πού ξεσπά τέτοιου είδους έσωκομματική κρίση.

Στά δύο χρόνια τής ύπαρξης του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ύπήρξαν επίσημα μέσα σ' αυτό τέσσερα κύματα διαγραφών:

α) ‘Η διαγραφή προερχομένων από τή Δημοκρατική ‘Αμυνα και τό ΠΑΚ (πρόκειται γι' αυτούς ακριβώς πού όργάνωσαν μετά τή διαγραφή τους τήν όργάνωση «Σοσιαλιστική Πορεία») με τήν κατηγορία του έλιτισμού και τής σοσιαλδημοκρατικής παρέκκλισης.

β) ‘Η διαγραφή των 70 τροτσκιστών πού συνέπτηξαν τον «Πολιτικό Σύνδεσμο τής 3ης του Σεπτέμβρη».

γ) ‘Η διαγραφή μιås άλλης τροτσκιστικής σχέτας (φράξια τής όριζόντιας διασύνδεσης), όπου 300 μέλη και στελέχη διαγράφηκαν και 4 τοπικές όργανώσεις σύρθηκαν στα δικαστήρια για τήν απόδοση των γραφείων τους στο κόμμα.

δ) ‘Η πρόσφατη κρίση τής νεολαίας, πού απομάκρυνε από τό κόμμα κάθε λογής ύπεραριστερούς.

Όλοι τούτοι οί διαγραφμένοι άμέσως μετά τήν απομάκρυνσή τους δέν παρέλειψαν να καταγγείλουν δημόσια, χρησιμοποιώντας τίς δαυότερες έκφράσεις του πολιτικού λεξιλόγιου, τήν ήγεσία του κόμματος και ιδιαίτερα τον πρόεδρό του. ‘Όλοι, χωρίς εξαίρεση, οί διαγραφμένοι ύποστηρίζουν – μόνιμη έπωδός, των καταγγελιών τους – ότι τό κόμμα καταπάτησε δάνανσα τίς δημοκρατικές διαδικασίες και ότι οί αποφάσεις τής διαγραφής τους είναι παράνομες και όφείλονται στη γραφειοκρατική κακοήθεια των «δεξιών» κεντρικών όργάνων του κόμματος.

Οί ενάρκτοι όμως τούτοι δημοκράτες ξεχνούν δύο σημαντικά πράγματα:

α) ‘Ότι για πολύ καιρό κατείχαν ψηλά πόστα μέσα στο κόμμα και αυτά ακριβώς τά πόστα χρησιμοποίησαν, παραβαίνοντας κάθε έννοια νομιμότητας, για να διαγραφούν, ή ν' αποκλείσουν όργανικά, τούς άντιπάλους τους, και

β) ότι σταθερά και μόνιμα θάβεται τό όγκωδέστερο κύμα διαγραφών πού έπληξε τό κόμμα (στην περίοδο Γενάρη – ‘Απρίλη του 1975), όταν χιλιάδες μέλη και στελέχη του κόμματος απομακρύνθηκαν με τίς γελοίες κατηγορίες για δεξιές και σοσιαλδημοκρατικές παρεκκλί-

ρίζεται ότι μέσα στο κίνημα ύπήρξαν πραγματικά διάφορα ρεύματα άναζήτησης, προβληματισμού και αποδοχής σοσιαλιστικών ιδεών και προτύπων, καθώς και τάσεων πού άρνούνται τό σοσιαλισμό σαν καθοδηγητική ιδεολογία του κόμματος. (Οί άναφορές του συντάχτη τής ανάλυσης σε μικροαστικές επιδράσεις και στο ότι ή καθοδήγηση του κινήματος περνά σε χέρια μικροαστών, πρέπει όπωσδήποτε να ύπονοεί άτομα με μικροαστική ιδεολογία, δηλαδή μη σοσιαλιστική, και όχι τήν κοινωνική προέλευση των ίδιων ατόμων). ‘Η τήρηση των δημοκρατικών διαδικασιών θα είχε, κατά τό συντάχτη, σαν αποτέλεσμα τή συντριβή των φορέων τούτων του μικροαστισμού και αποφυγή του να καταλάβουν, όπως και κατάλαβαν οί παραπάνω μικροαστοί, καιριες θέσεις μέσα στο κίνημα. Τά ίδια mutatis-mutandis κανοναρχούν και όλες οί φράξιες των μετέπειτα διαγραφμένων.

Οί παραπάνω απόψεις είναι τουλάχιστον παράξενες. Σ' όλη τή διάρκεια του χειμώνα και τής άνοιξης του 1975 όργανώνονταν, σε πανελλήνια κλίμακα, προγραφές, διαγραφές και έμμεσες αποδοχές, από τούς ίδιους τούς σήμερα διαγραφμένους, μελών Τ.Ο. και Κ.Ο. με τήν κατηγορία τής δεξιότητας παρέκκλισης και, ακόμη χειρότερα, με τήν αποτελεσματική και πλήρη συνεργασία των σημειώνών κύκλων τής Σοσιαλιστικής Πορείας. (‘Η Τ.Ο. Νέας Σμύρνης θα ‘χε κάμποσα να πει πάνω σ' αυτό τό θέμα). Είναι ζήτημα αν παρέμεινε και στην πιό άδύνατη Τ.Ο. ή Κ.Ο. έστω και ένα μέλος πού δέν θα είχε άνοιχτά δηλώσει ύποταγή στις

Τό θέμα των πρόσφατων εξέλιξεων στο ΠΑΣΟΚ θίγουν – από διαφορετική σκοπιά – δύο φίλοι του «ΑΝΤΙ» στα κείμενα πού ακολουθούν και πού στάλθηκαν άμέσως μετά τήν κρίση:

• ‘Ο δικηγόρος Θεόδωρος Μυτιληναίος

• ‘Ο φοιτητής Γιάννης Λύτρας, από τούς διαγραφέντες τής ΠΑΣΠ.

Παράλληλα δημοσιεύουμε απόσπασμα από τή μεγάλη ανακοίνωση τής ‘Επιτροπής Νεολαίας του ΠΑΣΟΚ για τά γεγονότα («‘Εξόρμηση», 30-12-76).

σεις, για παλαιοκομματική νοοτροπία κ.λπ.

‘Η «Σοσιαλιστική Πορεία», ό προμαχώνας των έραστών των δημοκρατικών διαδικασιών, στο ύπ' αριθ. 75 φύλλο τής (14.1.77), κάνοντας μιάν ανάλυση τής πρόσφατης κρίσης του ΠΑ.ΣΟ.Κ. με τον τίτλο «‘Η διαρκής κρίση του ΠΑ.ΣΟ.Κ.» χαρακτηρίζει σαν γενεσιουργό αίτιο των κρίσεων τήν έλλειψη δημοκρατικών διαδικασιών μέσα στο κόμμα, τήν έλλειψη ελεύθερης επιλογής, πρότασης και αποδοχής ιδεών και μεθόδων από τή βάση προς τήν κορυφή και αντίστροφα, καθώς και στο γραφειοκρατικό έκφυλισμό των διευθυντικών όργάνων του κόμματος, ακριβώς λόγω των παραπάνω έλλείψεων. Παράλληλα, στην ίδια ανάλυση ύποστη-

ύπεραριστερές σχέτες. Πού λοιπόν κρύβονταν αυτά τά δύο χρόνια οί δεξιοί αυτοί μικροαστοί πού σήμερα κατέχουν βασικά πόστα και διαγράφουν τούς άριστερούς; ‘Όλα αυτά όμως είναι άστεία κακής επιλογής. Ποτέ, και όλοι τό γνωρίζουν πολύ καλά, ποτέ δέν ύπήρξε μέσα στο κόμμα ομάδα αριθμητικά ικανή να δημιουργήσει άντισοσιαλιστική πτέρυγα. Δέν ύπήρξε ποτέ διάσταση άνάμεσα σε σοσιαλιστική και μη σοσιαλιστική πτέρυγα. ‘Υπήρξε μόνο διάσταση άνάμεσα στην πλειοψηφία τής βάσης και στην καθοδήγηση σχετικά με τή μορφή του επιδιωκόμενου σοσιαλισμού, και πιό έντονα σχετικά με τίς μεθόδους κατάκτησης του όποιου σοσιαλισμού. Τή διάσταση τούτη τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. τήν αναγνώρισε έμμεσα

πρωτοπορία», έλεγε τό Μάρτη τοῦ 1973.

Ο Μαριέν Νγκουαμπί γεννήθηκε τό 1938 σέ μία ἀπό τίς πιό φτωχές καί καθυστερημένες περιοχές τοῦ Κογκό. Έκανε στρατιωτικές σπουδές στή Μπραζαβίλ καί στή Γαλλία. Πρόεδρος τοῦ Κογκό ἀπό τό 1968, ἡγέτης τοῦ Κογκολέζικου Κόμματος τῆς Ἑργασίας ἀπό τό 1969, ἀφιέρωνε μεγάλο μέρος τοῦ χρόνου του στή μελέτη. Χάρη σ' αὐτή τήν ἐπίμονη προσπάθεια κατόρθωσε νά ἀποχτήσῃ μία θεωρητική κατάρτιση πού τόν βοήθησε νά συλλάβει πολύπλευρα τά πολιτικά προβλήματα τῆς χώρας του. Στά πολιτικά του κείμενα πού ἐκδόθηκαν τό 1975 μέ τόν τίτλο «Γιά τήν οἰκοδόμησι μιᾶς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας στήν Ἀφρική» εἶναι φανερή ἡ ἐξελικτική πορεία του ἀπό τό 1968. Ἐνῶ ἄλλοι ἀρχηγοί κρατῶν ἀπονέμουν στούς ἑαυτούς τους ὑψηλοῦς τίτλους καί παράσημα (στή γειτονική Κεντροαφρικανική Δημοκρατία ὁ διχτάτορας Μποκασά αὐτοονομάστηκε «αὐτοκράτορας»), ἡ φιλοδοξία τοῦ Μαριέν Νγκουαμπί ἦταν νά σπουδάσει κάποτε φυσικές ἐπιστήμες. Γράφτηκε στό Πανεπιστήμιο τῆς Μπραζαβίλ τό 1972 καί περνοῦσε κανονικά τίς ἐξετάσεις του. Ο φοιτητής Μαριέν Νγκουαμπί, πρόεδρος τοῦ Κογκό, πῆρε τό δίπλωμά του τρίτου κύκλου πρὶν λίγες ἐβδομάδες.

Τόν χαρακτήριζε ἡ ἐπιμονή νά ἀκολουθήσῃ τό δρόμο πού χάραξε. Ἄν, πολλές φορές, κάνοντας ἀνοιχτά σκληρή αὐτοκριτική καί γενικότερα κριτική τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας, ἀφηνε ἀκάλυπτους στενοῦς του συνεργάτες χωρίς ὁ ἴδιος νά

θελήσῃ ποτέ νά παραιτηθεῖ, ἦταν γιατί θεωροῦσε πῶς ἔτσι θά διατηροῦσε, πέρα ἀπό τά πρόσωπα, τίς βασικές προϋποθέσεις γιά ἕνα μελλοντικό σοσιαλιστικό μετασχηματισμό τοῦ Κογκό. Τό ἄν ὑπερεκτιμοῦσε τό ρόλο του, θά φανεῖ ἀπό τίς μελλοντικές ἐξελίξεις.

Ἡ σημερινή κατάσταση

Ο τρόπος μέ τόν ὁποῖο πραγματοποιήθηκε ἡ ἐπιχείρηση τῆς δολοφονίας τοῦ προέδρου τῆς Λ.Δ. τοῦ Κογκό δείχνει πῶς ἡ ὁμάδα τῶν τεσσάρων εἶχε λόγους νά πιστεύει πῶς θά ἔβρισκε ὑποστήριξη μέσα στό Ἐπιτελεῖο. Ἡ προσωπικότητα καί ἡ πολιτική τοποθέτηση τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ὑποδηλώνουν τήν προέλευση τοῦ χτυπήματος: ὁ Βαρθολομαῖος Κικαντινί ἦταν ἀρχηγός τῆς ὑπηρεσίας πληροφοριῶν τοῦ στρατοῦ τήν ἐποχή τῆς προεδρίας τοῦ Μασσαμπά-Ντεμπά καί εἶχε ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τό στράτευμα γιά συμμετοχή στό δεξιό πραξικόπημα τοῦ 1970.

Ὅλα δείχνουν πῶς, στήν πρώτη φάση τουλάχιστο, τό προετοιμαζόμενο πραξικόπημα δέν πέτυχε. Ἡ ἐνδεκαμελής Στρατιωτική Ἐπιτροπή πού ἀνάλαβε ἀμέσως τόν ἔλεγχο τοῦ κράτους (χωρίς νά παραμερίσει τήν κυβέρνηση καί τήν Ἐπαναστατική Ἐπιτροπή πού λειτουργοῦσε ἀπό τό Δεκέμβρη τοῦ 1975) ἀποτελεῖται ἀπό συνεργάτες τοῦ δολοφονημένου προέδρου.

Ἀλλά τό Κογκό περνάει αὐτή τήν ὥρα μιᾶ δοκιμασίας. Ἐγιναν συλλήψεις πολλές καί πρὸς πολλές κατευθύνσεις. Ο

Μασσαμπά-Ντεμπά δικάστηκε γιά συμμετοχή στή συνωμοσία πού κατάληξε στή δολοφονία τοῦ Μαριέν Νγκουαμπί, καταδικάστηκε σέ θάνατο καί ἐκτελέστηκε. Ο καθολικός ἀρχιεπίσκοπος τῆς Μπραζαβίλ, καρδινάλιος Μπαγιέντα, δολοφονήθηκε ἀπό συγγενεῖς, ὅπως ἀνακοινώθηκε τήν πρώτη μέρα, τοῦ σκοτωμένου Νγκουαμπί. Ἡ Στρατιωτική Ἐπιτροπή, προσπαθώντας νά προλάβει φαῦλο κύκλο ἐκδικήσεων, ἀνακοίνωσε τήν ἐκτέλεση τεσσάρων ὑπεύθυνων γιά τό φόνο τοῦ καρδινάλιου καί δύο ἐνόχων γιά τή δολοφονία τοῦ προέδρου. Ἡ σημερινή κατάσταση ἐμπεριέχει στοιχεῖα πού μπορεῖ νά ὀδηγήσουν σέ ἐμφύλια σύρραξη.

Μέ τό θάνατο τοῦ Μαριέν Νγκουαμπί, οἱ δυνάμεις πού μέ ὅλα τά μέσα θέλησαν ἀπό τό 1969 νά καταλύσουν τή Λαϊκή Δημοκρατία τοῦ Κογκό πέτυχαν ἕνα μεγάλο βῆμα στήν προσπάθειά τους ἀποσταθεροποίησης τοῦ καθεστώτος καί ἕνα σοβαρό χτύπημα στήν ἐνότητα τοῦ κογκολέζικου λαοῦ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

(¹) Βλ. Μ. Ἡλιού, Ἡ Λ.Δ. τοῦ Κογκό. Ἐξάγηση καί προσπάθεια ἀποδέσμευσης, «Ἀντί», τ. 41, 20 Μάρτη 1976.

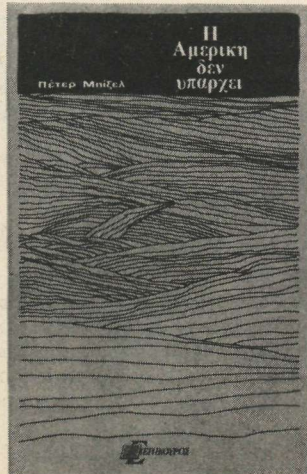
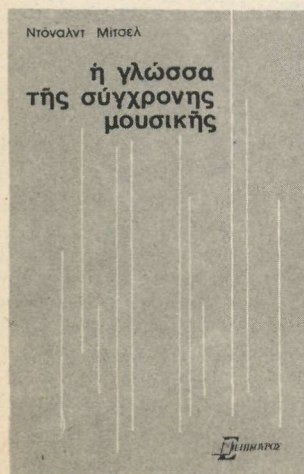
(²) Ὅλοι οἱ κάτοχοι ἀπολυτηρίου γυμνασίου παίρνουν ὑποτροφία ἔσθους ἐνός καλοῦ μισθοῦ καί διάφορα ἐπιδόματα γιά νά κάνουν σπουδές στό Κογκό ἢ στό ἐξωτερικό χωρίς περιορισμό διάρκειας. Ἡ ὑποτροφία καταβάλλεται μέχρι τήν πρόσληψή τους σέ δημόσια θέση.

(³) Βλ. ἀποσπάσματα ἀπό τό μήνυμα πού ἀπῆλθνε ὁ Μαριέν Νγκουαμπί στό λαό καί τό στρατό κατά τή διάρκεια τοῦ κινήματος.

(⁴) Βλ. ἄρθρο τῆς Μ.Η. στό «ΑΝΤΙ», τ. 40, 6 Μάρτη 1976.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ

νέα βιβλία

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΛΕΘΡΟΝ

Κυκλοφορεῖ σύντομα

ΤΑΣΟΥ ΣΧΟΡΕΛΗ
Ρεμπέτικη Ἀνθολογία
τόμος 1ος

Τοσίτσα 1 τηλ. 8834692

καί πολύ πρόσφατα, όταν δηλώθηκε («Εξόρμηση» ἀριθ. 113) πώς τό κόμμα ἀρχικά ἀντιμετώπισε ἔντονες ἀμφοδιθήσεις τῆς δάσης πάνω στό θέμα τῆς μορφῆς καί τῶν σκοπῶν τοῦ κινήματος. Αὐτή ἦταν ἡ πραγματική καί οὐσιώδης κρίση. Καί δέν ἦταν μιά κρίση ἀνάμεσα σέ μιά «ἐπαναστατική» ἡγεσία καί σέ μιά συντηρητική δάση, ἀλλά διάσταση ἀνάμεσα σέ μιά μικροαστική ἐλιτική θεωρία καί πρακτική τῆς ἡγεσίας καί σέ μιά πληθειακή τακτική καί στρατηγική. ἀπόρροια τῶν ἀναγκῶν καί ἐμπειριῶν τῶν ἐργαζομένων πού διάρθρωσαν τή δάση τοῦ κόμματος. Εἶναι γεγονός ὅτι μέσα στή δάση, μικροαστικής κοινωνικῆς προέλευσης στήν πλειοψηφία της, εἶχαν διαμορφωθεῖ, ὄχι ὀργανικά, ὄχι φραξιονιστικά, δύο τάσεις. Μιά, καί ἄς τήν ποῦμε καταχρηστικά «δεξιὰ», καί μιά ἄλλη, πού ἄς τήν ὀνομάσουμε «κεντρώα». Αὐτές οἱ δύο τάσεις ἔχταν δύο καθοριστικά ἐρωτήματα σχετικά μέ τή μορφή καί τήν πορεία τοῦ κινήματος:

α) τί εἶδους σοσιαλισμό ἐπιδιώκουμε μέσω τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ.;

β) πῶς θά καταχτηθεῖ ὁ ὅποιος σοσιαλισμός;

Ἡ «δεξιὰ» τάση ἔδλεπε τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. σάν ὄργανο ἐθνικοδημοκρατικῆς ἀλλαγῆς. Σάν ὄργανο ὑπεράσπισης τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας. Σάν δυνατότητα περιορισμοῦ ἢ καί ἀπαλλαγῆς τῆς χώρας ἀπό τή δράση τῶν πολυεθνικῶν μονοπωλίων. Σάν δύναμη ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς χώρας καί συντριβῆς τῶν παραδοσιακῶν «φεουδαρχικῶν» πολιτικῶν σχέσεων. Δέν θά μπορούσε κανεῖς νά προσάψει στοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς καμιά ἀντισοσιαλιστική περέκκληση. Τό μόνο πού θά μπορούσε κανεῖς νά πεί ἐναντίον τους ἦταν οἱ στενές πολιτικές προοπτικές τους καί ἡ πληθειακή τους δυσπιστία ἀπέναντι στό περίπλοκο τῆς μαρξιστικῆς πολιτικῆς φρασεολογίας (τήν ἴδια δυσπιστία ἄλλωστε δέχονταν οἱ ἀπλοί ἄνθρωποι σέ κάθε εἶδους ἀφηρημένη ἔννοια). Τοῦτα ὅμως δέν ἔδλαπταν, τουλάχιστο βραχυπρόθεσμα. Δέν ὑπῆρχε ὁ παραμικρός κίνδυνος ἀλλοίωσης τῆς ιδεολογικῆς δάσης τοῦ κόμματος ἀπό τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς. Ἀλλωστε, ἡ θέση τους μέσα στό κίνημα δικαιωνόταν πλήρως καί ἀπό τό ὅτι οἱ πολιτικές τους ἀπόψεις χωροῦσαν πολύ καλά μέσα στό πλαίσιο τῆς συνθηματοποιημένης ιδεολογίας τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. καί ἀπό τήν ἀποψη ὅτι τό κόμμα ποτέ, καί μέχρι σήμερα, δέν ἔχει υἱοθετήσει τήν ἀρχή τῆς καταργήσεως τῶν ἀστικῶν σχέσεων στό δημόσιο καί ἰδιωτικό τομέα, πράγμα πού συνιστᾷ τήν εἰδοποιό διαφορά ἀνάμεσα στή σοσιαλδημοκρατία καί τό σοσιαλισμό. Ἀκόμα περισσότερο, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δέν ὑπῆρξαν πορεῖς μιάς ὁποιαδήποτε συγκροτημένης ἀντισοσιαλιστικῆς ἢ μή σοσιαλιστικῆς θεωρίας, ὥστε νά μήν ὑπόκεινται σέ βαθμιαία διαφοροποίηση.

Ἀντίθετα ἀπό τή «δεξιὰ» τάση, ἡ «κεντρώα» πτέρυγα τῆς δάσης εἶχε εὐρύ-τερος πολιτικούς ὁρίζοντες καί πιστευ-συνειδητά στήν ἀνάγκη τοῦ σοσιαλιστι-κοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς χώρας. Τή δυ-νατότητα ὅμως κατάκτησης τοῦ σοσιαλι-σμοῦ τήν ἔδλεπε σάν ἀπόρροια τῶν εἰδι-κῶν συνθηκῶν τῆς χώρας καί τοῦ συσχε-τισμοῦ τῶν ταξικῶν δυνάμεων. Βασικά οἱ «κεντρώοι» πίστευαν ὅτι ἡ κατάκτηση τοῦ σοσιαλισμοῦ δέν εἶναι παρὰ μιά οὐ-τοπία, ἐάν δέν ἐξασφαλισθεῖ ἡ ἐθνική ἀνεξαρτησία. Τά πολυεθνικά μονοπώλια, τά πλέγματα τῶν συμμαχιῶν καί διμερῶν συμφωνιῶν μεταβάλλουν τόν ταξικό συ-σχετισμό δυνάμεων σέ βάρος τῶν ἐλλή-νων ἐργαζομένων καί καταδικάζουν σέ ἀποτυχία ὅποια προσπάθεια πρὸς τήν πλευρά τοῦ ἐκσοσιαλισμοῦ. Ἀντίθετα, κάτω ἀπό τή σημαία τῆς ἐθνικῆς κυριαρ-χίας καί ἀνεξαρτησίας μπορούσαν νά στρατευθοῦν οἱ πῖο πλατιές δυνάμεις τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας καί μέσω τῆς στρα-τευσῆς καί μαζικῆς ὀργάνωσης νά χαρ-χθεῖ ὁ δρόμος πρὸς τό σοσιαλισμό καί ν' ἀποκρουσθεῖ ὁποιαδήποτε φασιστική ὑποτροπή σέ περίπτωση πού τό ἐλληνικό κατεστημένο διαβλέπει ὅτι δέν μπορεί νά λειτουργήσει μέσα στό ἀστικοφιλεῦ-θερα κοινोδουλεντικά πλαίσια, χωρίς ὅμως νά ξεχνιέται οὔτε γιά μιά στιγμή ὅτι ὁ ἐλεύθερος κοινοδουλεντικός στίβος ἀποτελεῖ θεμελιώδη προϋπόθεση γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ταξικῆς πάλης.

Στή μορφή τῶν ἐνδιάμεσων στόχων καί στό μέσο κατάκτησῆς τους, ὅπως φαίνεται ἀπ' τά παραπάνω, δέν ὑπῆρξαν οὐσιώδεις διαφορές ἀνάμεσα στήν «κεν-τρώα» καί «δεξιὰ» τάση, πράγμα πού ἐπέφερε κάποιας μορφῆς συμμαχία μεταξύ τους. Ἀς εἰπωθεῖ πῶς οἱ παρα-πάνω πορεῖς τῶν ἀντιλήψεων αὐτῶν εἴ-χαν μέ τό μέρος τους τή συντριπτική πλειοψηφία τῶν μελῶν τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων.

Στ' ἀριστερά ὅμως τοῦ κόμματος καί στό καθοδηγητικά του ὄργανα ἐπικρα-τοῦσαν ὑπεραριστερές τάσεις πού ἀρ-χικά συνενώθηκαν γιά ν' ἀντιμετωπίσουν τή δάση τοῦ κινήματος. Σ' αὐτή τήν ἀρι-στερά ἀνῆκαν ὁμάδες σάν ἐκεῖνες τῶν τροτσκιστῶν, ἀρχειομαρξιστῶν, μαοϊκῶν κ.ἄ., καθὼς καί ἄτομα χωρίς συγκροτη-μένη πολιτική θεωρία ἀλλά πάσχοντα ἀπό ἐπαναστατικές ἰδεοληψίες. Ὅλοι τοῦτοι οἱ λαθρέμποροι τοῦ μαρξισμοῦ, μετὰ τήν ἀποδιοργάνωση τοῦ κινήματος, ἐπιδόθηκαν σ' ἓνα λυσσασμένο ἀγώνα μεταξύ τους, μεταβάλλοντας τό κόμμα σέ στίβο ὅπου ὁ ἀνταγωνίζονταν ὁ μαρξι-σμός τους μέ τήν ἀμάθειά τους καί τό βυζαντινισμό.

Στό φύλλο ὑπ' ἀριθμόν 114/9.1.77 τῆς «Εξόρμησης» ὁ πρόεδρος τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. δίνει μερικὸς ἐξαιρετικά πε-τυχημένους χαρακτηρισμούς αὐτῶν τῶν νευρωστικῶν μικροαστῶν. Τίς φράξεις τους τίς ὀνομάζει «ὁμάδες πού ἐπιδι-ώκουν, μιά καί δέν ἔχουν οἱ ἴδιες ἀπῆχη-

ση, νά καταλάβουν, μεθοδεύοντας τίς διαδικασίες καί καταργώντας τήν ἀνοι-χτή ἀντιπαράθεση, καίριες θέσεις μέσα στό κόμμα», τοὺς ἀπαρτίζοντες αὐτές τίς ὁμάδες τοὺς χαρακτηρίζει σάν «ἄτομα προβληματιζόμενα πάνω στήν ἐπιλογή τοῦ ἐνοπλοῦ ἀγώνα», «ἀρνητές τῶν δη-μοκρατικῶν διαδικασιῶν», «ἄτομα ἔξω ἀπὸ τήν παραγωγική διαδικασία», «ἄτομα πού παραβλέπουν τήν ὑπαρξη τῶν μικροαστικῶν στρωμάτων», «ἄτομα πού ἀμφισβητοῦν τήν προτεραιότητα τοῦ θέματος τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας». Θά μπορούσε νά πεί κανεῖς ὅτι οἱ παραπάνω πρόσφατες ἀπόψεις τοῦ προέδρου τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. ἀντανακλοῦν ἔστω καί ἀπο-σπασματικά πλήρως τίς ιδεολογικές θέ-σεις τῆς κεντρώας τάσης. Γιά τίς ἀπόψεις καί θέσεις τῆς ἀριστερᾶς τάσης τοῦ κι-νήματος παρῶθετω («Εξόρμηση» 114/9.1.77) τήν παρακάτω ἀποστορφή τῆς ἀνακοίνωσης τοῦ συλλογικοῦ θεωρη-τικοῦ ὀργάνου τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ., πού συν-ιστᾷ μιά τέλεια περιγραφή τῆς ἀριστε-ρᾶς. «Καί ποιοί εἶναι αὐτοί – οἱ ἀριστε-ροί – πού θά καθορίσουν μόνοι τους τήν πορεία πρὸς τό Σοσιαλισμό; Ἀτομα πού ἀκόμη δέν συμμετέχουν στήν παραγω-γική διαδικασία. Ποῖος τοὺς ἔδωσε τό δικαίωμα νά καθοδηγήσουν τό λαό στήν ἀλλαγή τῆς κοινωνίας; Οἱ πραγματικοί σοσιαλιστές ἀπορρίπτουν τήν ἀντίληψη τῶν μικρῶν ὁμάδων πού μέ τίς παραδει-γματικές τους πράξεις θά μπορούσαν νά σπρώξουν τό λαό στήν ἐπανάσταση. Ἦταν ἡ χαρακτηριστικὴ πεφωτισμένη ὁμάδα πού διαφύλαξε γιά τόν ἑαυτοῦ της τό ρόλο «πρωτοπορίας». Αὐτοὶ λοιπόν οἱ πολιτικοὶ ἀρλεκίνοι μέσα στίς σημερι-νές συνθήκες θά ἐσπρωγχαν τό λαό μας στήν ἐπανάσταση! Ἀξίος ὁ μισθός τους, πραγματικὰ ἄξιος!»

Οὔτε ἓνα γιώτα, οὔτε κεραία δέν θά προσθέσω.

Ἡ αἰτία ὅμως τῆς κρίσης δέν ξεπερά-στηκε ἀκόμη. Οἱ ἄθροες διαγραφές καί ἀπομακρύνσεις τῶν «δεξιῶν» καί τῶν «κεντρώων» δημοῦργησαν τεράστια κενά στίς κομματικές ὀργανώσεις. Δύο χρόνια τώρα ἡ σχεταριστική πολιτική, τά ὑπαρξιακά ἀγχῆ καί τά περσοναλιστικά διώματα τῶν χαοτικῶν δάθουναν τό χά-σμα ἀνάμεσα σέ ὀργανώσεις καί μάζες.

Ἡ κατάσταση δέν διορθώθηκε ἀπὸ τίς διαγραφές τῶν ἀριστερῶν φραξιονιστῶν. Ὅπως ὁμολογεῖ ὁ Ἀνδρέας Παππᾶς, μέ-λος τῆς Ἐπιτροπῆς Διεθνῶν Σχέσεων τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ., ἡ ἀριθμητικὴ ἐξάρθρωση τοῦ κόμματος ἔφτασε στό σημεῖο ὥστε ἀπὸ 15.000 – 17.000 μέλη πού ἀριθμοῦ-σαν οἱ ὀργανώσεις – δέν γράφει ποιά ἡμερομηνία εἶχε ἐπιτευχθεῖ αὐτός ὁ ἀρι-θμός τῶν μελῶν τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. – ἀρι-θμοῦν σήμερα 1.500 – 2.000 μέλη (ἐφ. Σοσιαλιστικὴ Πορεία, ἀρ. φ. 76/22.1.77).

Ἡ ὀργανωτικὴ κρίση εἶναι φυσιική καί ἄμεση ἀπόρροια τῆς ιδεολογικῆς κρίσης. Αὐτό φαίνεται καθαρά ἀπὸ τίς ἐπισήμες

ἀνακοινώσεις του κόμματος. «Όποιος αισθάνεται ότι θέλει μία κλειστή ὀργάνωση πού θ' ἀσχολεῖται μέ καθαρά θέματα καί δέν θέλει τίποτε νά κάνει δίπλα στόν ἐργάτη καί τόν ἀγρότη ἄς πάει νά βρεῖ κάτι ἄλλο δικό του. Καί θέλω νά πῶ ὅτι βασικά ἡ κρίση πού ἔχουμε σήμερα στό ΠΑ.ΣΟ.Κ. εἶναι μία ταξική σύγκρουση. Εἶναι ἡ σύγκρουση ἀνάμεσα σέ νέους ἀστούς ἐπαναστατημένους καί τήν ἐργατική τάξη». Αὐτά λέει ὁ ἴδιος ὁ πρόεδρος τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. Ἐτοι καθαρά πιά προκύπτει ὅτι ἡ ἰδεολογική ἐπικράτηση τῶν ὑπεραριστερῶν μέσα στό κίνημα εἶχε σάν ἀποτέλεσμα τήν ἀποδιοργάνωση τοῦ κινήματος. Ἡ καθοδήγηση ἄς βγάλει, λοιπόν, τά συμπεράσματά της.

Ἀπό τά παραπάνω γίνεται ἐναργές ὅτι ἡ ἱστορία εἶναι ἓνα μάθημα πού ἂν δέν τό μάθεις πρέπει νά τό ἐπαναλάβεις γιά τιμωρία σου. Ὁ λαός, οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ ἀπλοί ὀπαδοί καί ψηφοφόροι τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ., πού γέμιζαν τά γραφεῖα τῶν ὀργανώσεων, ὅταν αὐτές δροῦσαν σάν ἐπιτροπές πρωτοβουλίας καί στόν πρῶτο πρὸ τῶν προγραφῶν καιρό, πού διεξήγαγαν μέ δική τους πρωτοβουλία καί δικά τους μέσα ἓνα τεράστιο κομματικό ἔργο, ἔπαψαν νά περνοῦν τά κατώφλια τῶν Τ.Ο., ὅταν αὐτές, κάτω ἀπό τήν καθοδήγηση τῶν ULTRA, μεταβλήθηκαν σέ ἰδεολογικούς καί πολιτικούς ντεκέδες τῶν δεξιῶν τῆς ὑπεραριστερᾶς. Ὁ λαός ξέκοψε ἀπό τίς ὀργανώσεις του καί ἡ βάση ἀποκολλήθηκε ἀπό τήν ἡγεσία. Οἱ σεχταριστές εἶχαν νικήσει μία πύρρειο νίκη, εἶχαν ἐκτελέσει ἡροστράτειο ἔργο. Ἐκτός ὅμως τῆς ἀριθμητικῆς συγκρίνωσης τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων, καί ἡ ἴδια ἡ λειτουργία τῶν Τ.Ο. καί Κ.Ο. ἐμφάνισε σημεῖα ἀποδυνάμωσης, μέχρι σημείου νά κυριαρχήσουν σ' ὅλο τόν κομματικό μηχανισμό τά συμπτώματα τῆς πολιτικῆς ἀφασίας. Χαρακτηριστικά, ἡ κομματική ὀργάνωση ἑνός ἀπό τούς μεγαλύτερους δήμους τῆς Β' περιοχῆς Ἀθηνῶν, ἐπὶ δύο δλόκληρα χρόνια πού καθοδηγεῖται ἀπό τούς ULTRA, δέν ἐπέτυχε οὔτε μία (ἀριθ. 1) ἐκδήλωση ὁποιασδήποτε μορφῆς (καλλιτεχνικῆς, πολιτικῆς, μορφωτικῆς), ἐνῶ παράλληλα εἶναι ὑπεύθυνη γιά τήν ἐκλογική συντριβή τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. στίς δημο-

τικές ἐκλογές, ὅπου δέν πέτυχε νά ἐκλέξει οὔτε ἓνα (1) δημοτικό σύμβουλο, ἐνῶ γνώριζε τίς ἴδιες ἥττες σ' ἐκλογές ἐπαγγελματικῶν κλάδων καί ὀργανώσεων. Ὅλα τούτα ἐξανάγκασαν τήν καθοδήγηση τοῦ κόμματος νά πάρει ὀρισμένα μέτρα, σάν τήν ἐκδίωξη τῶν τροτσκιστικῶν ὁμάδων (Μάρτης - Σεπτέμβριος 1976). Ὅμως ἡ ὑποτονικότητα καί ἡ ἀδυναμία τῶν ὀργανώσεων ἐξακολουθοῦσε ἐφ' ὅσον τό κίνημα δέν ἀποφάσιζε τήν πλήρη ἐκκαθάριση τῶν ἀριστεριστῶν. Ἡ νόρμα πού ἐπέβαλε τό κίνημα στίς ὀργανώσεις του γιά αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τους μέσα σ' ὀρισμένα χρονικά περιθώρια ὄχι μόνο δέν ξεπεράστηκε ἀλλά σαμποταρίστηκε ἀπό τούς νεόκοπους ὑπερεπαναστάτες μέ παλαιοκομματική πανουργία καί μέ τήν ἐξαποστολή μελῶν πρὸς ἐγγραφή ἀπό τή μία π.χ. Τ.Ο. σέ ἄλλη, πετυχαίνοντας ἔτσι μία πλασματική αὔξηση μελῶν. Ἡ καθοδήγηση ἀντιλήφθηκε τήν κουντοπονηριά τούτη ὅταν εἶδε πῶς ἐνῶ τά μέλη τῶν Τ.Ο. αὔξαναν, ὁ ὅλος ἀριθμός τῶν μελῶν τοῦ κινήματος εἶτε παρέμενε ὁ ἴδιος εἶτε ἐλαττωνόταν.

Μέσα στίς πειστικές αὐτές συνθήκες ὁ πρόεδρος τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. ἀπεύθυνε («Ἐξόρμηση» 21.1.77) αὐστηρή δημόσια προειδοποίηση στά μέλη τῶν Π.Ν.Ε., Τ.Ο. καί Κ.Ο. γιά τήν ἄμεση αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν ἀποδίδοντας ταυτόχρονα τήν ἀπομαζικοποίηση τοῦ κινήματος στή φραξιονιστική δουλειά τῶν πρόσφατα διαγραμμένων ἀπό τήν ΠΑΣΠ ὑπεραριστερῶν, καθώς καί τῶν προκατόχων τους.

Στό πλαίσιο τῶν σκοτεινῶν τούτων γιά τό κίνημα προοπτικῶν παρεμβαίνει καί φαίνεται ἀποφασιστικά πλέον ἡ προσωπικότητα τοῦ προέδρου τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. Μέ τήν ἄμεση ἐπαφή πού εἶχε ἀποκαταστήσει ὁ πρόεδρος μέ τίς μάζες, μέσω τῆς τηλεόρασης καί τῶν ἐφημερίδων, εἰδειχνε μιάν ἀνεξήγητη, ἀπό πρώτη ματιά τουλάχιστον, ἐμμονή στίς ἀρχικές θέσεις καί διακηρύξεις του. Ἡ προτεραιότητα πού ἔδωσε ὁ πρόεδρος στό θέμα τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, ἀρχή πού ἤδη ἔχει στηρίζει ἐπιστημονικά στό βιβλίο του «Πατερναλιστικός Καπιταλισμός»,

προβάλλονταν σέ κάθε εὐκαιρία, πράγμα πού προκαλοῦσε ἀφρούς λύσσας στούς ὑπεραριστερούς καί ἀναπάντητα ἐρωτήματα καί ἀπορίες σ' ἐκείνους πού ἔδλεπαν ὅτι τό κίνημα ρυμουλκεῖται «κακῶς» ἀπό τούς φραξιονιστές.

Ἐτοι, ἐμφανίστηκε μιὰ ἀντίφαση ἀνάμεσα στή γρήγορη φθορά τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. καί στή διατήρηση μιᾶς κάποιας ζωτικότητας τοῦ κινήματος μέσα στίς ἀνοργάνωτες μάζες. Αὐτή ἀκριβῶς ἡ ἀντίφαση ἐπέτρεψε στόν πρόεδρο τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. νά καταφέρει ἓνα συντριπτικό χτύπημα ἐνῶντα στούς ἀριστεριστές μέ τή διαγραφή τῆς παντοδύναμης φράξιᾶς τους πού εἶχε σάν σημεῖο ἐκκίνησης τήν ΠΑΣΠ καί ἔλεγε σχεδόν ὅλο τόν κομματικό μηχανισμό μέ τήν ἐξαποστολή «ἐρυθροφρουρῶν» σέ κάθε σημεῖο πίεσης. Ἡ διαγραφή τῆς τελευταίας τούτης φράξιᾶς, τό ἰσχυρότερο δόδοφραγμα τῶν ULTRA, θά παίξει καθοριστικό ρόλο στήν τελική διαμορφωση τοῦ κινήματος. Αὐτά ὅμως γιά τό μέλλον. Σήμερα οἱ κομματικοί μηχανισμοί τοῦ κόμματος εἶναι ἐπανδρωμένοι μέ ἄτομα πού δέν ἔπασαν θύματα καμιάς ἐκκαθάρισης.

Ἄν τούς ρωτήσῃ κανεῖς τί ἔκαναν μέσα σ' αὐτά τά δύο τελευταῖα χρόνια θά πάρει τήν κλασική ἀπάντηση «ἐπέζησα». Τό νά ἐπιζῇ ὅμως κανεῖς δέν συνιστᾷ καί πολιτική θέση. Οἱ ἀπροβληματιστοί λοιπόν πού διοικοῦν τώρα τό κόμμα, πολιτικά ἀμετατόπιστοι καί λειτουργικά ἀκίνητοι, δέν δίνουν κανένα ἐχέγγυο ὅτι θά μπορέσουν νά συνφέρουν τούς λιποθυμισμένους κομματικούς ὀργανισμούς. Πάντως, μ' αὐτούς πρέπει νά δουλέψῃ τώρα τό κόμμα. Μ' αὐτούς πρέπει νά περάσει τή νέα κομματική γραμμή μέσα στίς μάζες. Μ' αὐτούς πρέπει νά διεξαγάγῃ κάθε λογῆς ἐκλογικό ἀγῶνα. Αὐτούς πρέπει νά βλέπει σάν πόλους κομματικῆς ἔλξης.

Εἶναι δυνατό νά συμβεῖ κάτι τέτοιο; Ἐξαρτάται. Ἐάν τό ΠΑ.ΣΟ.Κ., πράγμα πολύ ἀμφίβολο, μεταβληθεῖ σέ κόμμα παραδοσιακοῦ ἀστικού τύπου, οἱ σημερινοί κομματικοί ὑπεύθυνοι φτάνουν καί περισσεύουν. Ἐάν ὅμως τό κίνημα θέλει νά διατηρήσῃ τό ρόλο τοῦ ὀργανωτῆ, καθοδηγητῆ καί ἐμπνευστῆ τῶν μαζῶν, τότε πρέπει νά παρθοῦν ἄμεσα οἱ πιό ριζοσπαστικές ἀποφάσεις γιά δλόκληρο τό ὀργανωτικό πλέγμα. Ἡ νέα, τουλάχιστον, γραμμή τοῦ κόμματος δείχνει πρὸς αὐτή τήν κατεύθυνση. Ἀπό δῶ καί πέρα ὅμως εἶναι χρέος ὅλων ὅσων πίστεψαν κι ἔφτιαξαν τό κόμμα, νά βοηθήσουν, παρατώντας τίς τυχόν μνησικαίες, μέ τή δύναμη πού τούς δίνει ἡ ἱστορική τους δικαίωση, νά σπρώξουν τά πράγματα πρὸς τόν ὀρθό δρόμο. Νά βοηθήσουν ὥστε ἡ ἀναγκαιότητα νά μήν παρουσθεῖ ἀπό τό τυχαῖο. Νά μεταβάλλουν τίς λιμνάζουσες κάθε φορὰ ποσοτικές διαφοροποιήσεις σέ ἓνα ποιοτικό ἅλμα.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ, ΔΕΥΤΕΡΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ, ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΕΞΟΡΜΗΣΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΟΡΓΑΝΟ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

**Ἐβδομαδιαῖο
ὄργανο ἀρχῶν τοῦ ΠΑΣΟΚ**

‘Η πρόσφατη κρίση στό ΠΑΣΟΚ

του Γιάννη Λύτρα

ΟΤΑΝ, δύο και κάτι χρόνια πριν, τό ΠΑΣΟΚ εμφανίστηκε στην πολιτική ζωή και εντάχθηκε στην ελληνική αριστερά, μέ τό πρόγραμμα καί τίς αρχές πού διακήρυξε, θρέθηκε νά είναι τό μόνο κόμμα τής αριστεράς χωρίς παλιούς λογαριασμούς μέ τήν αστική τάξη καί τόν κρατικό μηχανισμό, καί πιά συνοπτικά μέ τό κράτος τής δεξιάς· ή μόνη δύναμη τής αριστεράς μέ άνοιχτούς όρίζοντες στό λαό καί άκόμη, ιδιαίτερα μέσ’ στην εύνοϊκή γιά τίς μεταβολές ψυχολογία τών ήμερών, μακριά άπό τό σημείο ρήξης μέ τό σύστημα.

Σήμερα, μπορούμε νά εκτιμήσουμε καλύτερα τί πρόσφερε τό ΠΑΣΟΚ στην ελληνική αριστερά. Οί αποφασιστικές εξελίξεις δύο χρόνων πολιτικής πάλης φανερώνουν τούτη έδώ τήν αλήθεια: Τίποτα. Πέρα βέβαια άπ’ τά χρήσιμα διδάγματα πού δίνει πάντα ή διάψευση τών φρούδων ελπίδων. Τά βαθιά διαρθρωτικά προβλήματα τής ελληνικής αριστεράς – ιστορικά γεννημένα – καί κατά συνέπεια ή θέση τής μέσα στην ελληνική κοινωνία, όχι άπλά δέν προωθήθηκαν, αλλά δέν αντιμετωπίστηκαν ποτέ άπό τό ΠΑΣΟΚ. Άπό τήν άλλη μεριά, τό ΠΑΣΟΚ υπήρξε τό μοναδικό κόμμα τής αντιπολίτευσης, κι άκόμα τής αριστεράς, πού στάθηκε άποφασιστικά μπρός στό χαρακτήρα τής αλλαγής, μπρός στό μαγειρέματα γιά τήν άνασυγκρότηση του κράτους τής δεξιάς, τό χτίσιμο τής κοινοβουλευτικής δικτατορίας του Καραμανλή. Έκτίμησε, σωστά, έξ ίσου επικίνδυνη τή φασιστικοποίηση του κράτους μέ τό ένδεχόμενο επιβολής δικτατορίας. Στάθηκε άποφασιστικά μπρός στην ένταξη τής χώρας στην ΕΟΚ. Άκόμα τό ΠΑΣΟΚ ήταν τό μόνο κόμμα τής αριστεράς πού πέρασε μαζικά στό λαό τόν ξενόδοϋλο χαρακτήρα τής μεγαλοαστικής τάξης, πού στάθηκε μέ συνέπεια πάνω στό ζητήματα τής εθνικής ανεξαρτησίας.

‘Η πιά σημαντική όμως προσφορά του ΠΑΣΟΚ στην ιστορική του πορεία είναι ότι διακήρυξε καί πέρασε μαζικά τά συνθήματα καί τά ιδανικά τής ελληνικής αριστεράς, σέ μιά εποχή πού ή ίδια ήταν άδύνατο νά τό πετύχει.

Οί παραπάνω, άπό πρώτη άποψη, αντιφατικές παρατηρήσεις είναν ωστόσο καί ιστορικά αϋταπόδειχτες, αλλά καί λογικά εύκολο νά έπαληθευτούν, άν σκεφτεί κανείς ότι τό ΠΑΣΟΚ δέν είναι μονάχα τό κόμμα του Α. Παπανδρέου αλλά ταυτόχρονα ένα ρεύμα τής ελληνικής κοινωνίας πέρα γιά πέρα ριζοσπαστικό, πού ήδη άπό τή δεκαετία του ‘60 ένεργά πρωταγωνιστεί στην πολιτική ζωή του τόπου. Τό ρεύμα αυτό τών ριζοσπαστών, πού εκφράζει, σέ μεγάλο βαθμό, άνταγωνιστικές αντίθεσεις καί μέσα σούς κόλπους τής αστικής τάξης, κάτω άπό τίς ιδιόμορφες συνθήκες τής ύπανάπτυξης καί τής ξένης εξάρτησης, είναι άναμφίβολα προοδευτικό, σύμμαχος πραγματικά τής εργατικής τάξης, ιδιότυπος ωστόσο, μιάς καί αυτός είναι σήμερα πού διατηρεί τήν πρωτοβουλία τών κινήσεων καί όχι ή ελληνική αριστερά. Πρόκειται γιά ένα σύμμαχο πού δέν καθοδηγείται αλλά τουναντίον καθοδηγεί.

‘Ο ριζοσπαστισμός

Τό κίνημα τών ριζοσπαστών είναι πάνω άπ’ όλα ρεύμα, κινητικότητα τών μαζών αϋθόρμητη καί μέχρι τέλους άνολοκλήρωτη στίς

προοπτικές τής καί άκαθοδήγητη. Σάν κίνημα διαμαρτυρίας ό ριζοσπαστισμός εκφράζει τό άδιέξοδο τών καταπιεσμένων τάξεων καί στρωμάτων τής ίδιας τής ελληνικής κοινωνίας καί άπηχεί τήν άπομόνωση τής ελληνικής αριστεράς. Έμφανίζεται μέ άφορμή τίς συγκρούσεις γιά τήν ήγεμονία μέσα στην αστική τάξη – δεκαετία του ‘60 – καί παρουσιάζει τάσεις νά άποκτήσει πολιτική αϋτοτέλεια, ένω ήδη άπειλεί νά γίνει ό άστάθμιτος παράγοντας τής ελληνικής πολιτικής ζωής.

‘Ο έλεγχος πού άσκει έπάνω στό ριζοσπαστισμό ή Ε.Κ. είναι ελάχιστος ένω ή ΕΔΑ φύσει καί θέσει άδυνατεί νά τόν προσανατολίσει.

Οί ριζοσπάστες κατεβαίνουν στό δρόμο μέ τό 114 καί ή Ε.Κ. ύποχωρεί, χάνοντας έντελώς τόν έλεγχο τής κατάστασης τών ίδιων τών δυνάμεων πού είχε κινητοποιήσει.

‘Ωστόσο θά ήταν λάθος εάν ύποθέταμε ότι οί ριζοσπάστες ταυτίζονταν μέ τήν Ε.Κ. πολιτικά ή ότι ή πολιτική τους όντότητα ταυτίζονταν ή ταυτίζεται μέ μιά ήθική αντίληψη γιά τήν πολιτική.

Τό ριζοσπαστικό κίνημα εκφράζει καί εκδηλώνει πρώτα άπ’ όλα κοινωνικά καί πολιτικά θώματα του λαού μας καί προσκρούει, στή θάση τους, θάναυσα στό άδιέξοδο τής πολιτικής ζωής του τόπου. Τά θιώματα αυτά, πολιτικά καί κοινωνικά, προκαλούν άκόμα καί σήμερα τήν ελληνική αριστερά άναζητώντας τήν προοπτική τους.

Αυτό τό ρεύμα τής ελληνικής κοινωνίας προσπάθησε νά εκφράσει τό ΠΑΣΟΚ, μέ τή δημιουργία του. ‘Ομως σέ μικρό βαθμό τά κατέφερε.

Τό ΠΑΣΟΚ κατόρθωσε νά πιάσει τόν παλμό του εργαζόμενου λαού, κι άκόμα του ριζοσπαστικού κινήματος. Στην προσπάθειά του όμως νά τό εκφράσει, νά δεθεί μαζί του οργανωτικά, νά τό καθοδηγήσει, όλα έμοιαζαν ψευτιά καί θύμιζαν άπομίμηση. ‘Η φθαρμένη έμπιστοσύνη του Α. Παπανδρέου στό λαϊκά στρώματα, ή έφτάχρονη καταπίεση, ή έντεινόμενη επιρροή τής ελληνικής αριστεράς στό λαό καί οί μέθοδοι πού τό ΠΑΣΟΚ στήθηκε σάν ένα προσωποπαγές παλαιοκομματικό κόμμα, πράγμα πού έγινε μαζικά άντιληπτό σύντομα, διαχώρισαν τή ριζοσπαστικοποίηση πλατιών λαϊκών μαζών άπό τήν πραγματικότητα (ΠΑΣΟΚ).

Καί γιά νά ξεκαθαρίσουμε τό ζήτημα πού καί πώς καθοδηγείται ή ελληνική αριστερά άπό τό ριζοσπαστισμό καί νά ξεφύγουμε άπό τήν άσαφή φιλολογία πού πολύ έπαναλαμβάνεται στό κίνημα, πρέπει νά πούμε ότι ή καθοδήγηση αϋτή γίνεται άκριβώς πάνω στό χαρακτήρα του άγώνα σήμερα στην Έλλάδα, πού είναι πρώτα καί κύρια τό χτύπημα όλων τών παρασιτικών δομών, πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών, καί πρώτα άπ’ όλα τής μεγαλοαστικής τάξης καί τής φασιστικοποίησης του κράτους.

‘Η γραμμή αϋτή, πού είναι ή μόνη πού χτυπάει τήν ξένη εξάρτηση καί τόν ιμπεριαλισμό στό κανάλι άκριβώς πού περνάει στόν τόπο μας καί ή μόνη πού μπορεί νά βγάλει τήν ελληνική κοινωνία άπό τή διαρθρωτική κρίση τής ύπανάπτυξης, είναι πέρα άπό εύσεβεις πόθους καί αϋταπάτες άποδεικνί άπό τήν τεράστια πλειοψηφία του λαού, χωρίς αυτό νά σημαίνει καί τήν ώρίμανση τών συνθηκών γιά τήν πραγμάτωσή της. Τό ίδιο τό κίνημα τών ριζοσπαστών άποτελεί άδιαφιλονίκητη άπόδειξη γιά τήν αλήθεια τών παραπάνω διαπιστώσεων.

Λάθος θά ήταν έπίσης νά πιστέψουμε ότι τό ΠΑΣΟΚ υπήρξε έντιμο στην προσπάθειά του νά εκφράσει τίς έπαναστατημένες δυνάμεις τής ελληνικής κοινωνίας. Διακήρυξε τόν αντιιμπεριαλιστικό άγώνα του λαού καί υιοθέτησε τήν προοπτική του σοσιαλισμού. Χαρακτηριστικό είναι ωστόσο ότι τό ΠΑΣΟΚ ποτέ δέν δέχτηκε, ποτέ δέν υιοθέτησε τήν άποψη ότι ό χαρακτήρας του καπιταλισμού στην Έλλάδα είναι κρατικομονοπωλιακός, μέ τήν πρόφαση ότι δέν έχει κανει άναλύσεις.

Σήμερα τό κίνημα του ριζοσπαστισμού βρίσκεται όπωσδήποτε σέ ύφεση κάτω άπ’ τήν επίδραση τής προσπάθειας γιά τήν αναμόρφωση τής δεξιάς άπ’ τή μιά, άπ’ τήν άλλη δένοντας όλα καί στερεωτερα τούς δεσμούς του μέ τήν ελληνική αριστερά.

Μέσα άπό τήν εξέλιξη τής άποτυχίας του τό ΠΑΣΟΚ συγκροτήθηκε σάν μηχανισμός έξω άπ’ τό λαό (κι άπ’ τό ίδιο τό ριζοσπαστικό κίνημα), σάν παρασιτικός, σέ τελευταία άνάλυση, παλαιοκομματικός μηχανισμός.

Γιά τήν αξιολόγηση ενός κόμματος σάν πολιτικής δύναμης πρώτα άπ’ όλα ψάχνουμε τήν ταξική του φύση. ‘Οχι άπλά γιά νά διαπιστώσουμε ποιανής τάξης κόμμα είναι, αλλά κύρια γιά νά δούμε εάν έχει σταθερό ταξικό χαρακτήρα. ‘Αν, δηλαδή, είναι συνδεδεμένο καί εκφράζει στή θάση καί στό έποικοδόμημα τά συμφέροντα καί άπηχεί τή συμπεριφορά μιάς τάξης ή καί μιάς ταξικής κατηγορίας, ένός στρώματος.

‘Εάν διαπιστώσουμε ότι ύπάρχει τέτοιου είδους σύνδεση, τότε

ἀνακαλύπτουμε έναν ταξικό παράγοντα της κοινωνικής και πολιτικής εξέλιξης. Εάν, αντίθετα, δέν διαπιστώσουμε μία τέτοιου είδους σύνδεση, τότε βρίσκμαστε μπρός σέ ένα κόμμα πού είναι γενικός πολιτικός άθανταδός, άπροσδιόριστο και παρασιτικό, τόσο επικίνδυνο όσο άσταθές είναι κάθε φορά. Ένα τέτοιου είδους κόμμα είναι, νομίζω, και τό ΠΑΣΟΚ.

Η έσωτερική κατάσταση

Η έσωτερική κατάσταση του ΠΑΣΟΚ είναι τό πρώτο πράγμα πού έρχεται σέ άξεπέραστη αντίθεση μέ την ιδεολογία πού διακηρύσσει.

Δύο μεγέθη υπάρχουν άποκρυσταλλωμένα ήδη στό ΠΑΣΟΚ. Ο μηχανισμός του Α. Παπανδρέου και ό χώρος. Καμιά φιλολογία γιά δυνάμεις, γιά τάσεις, γιά άπόψεις, πού μπορούν νά μετεξελιχούν ίσως την πραγματικότητα ΠΑΣΟΚ, μέσα άπ' την έσωκομματική πάλη, δέν μπορεί νά παρέμβει, νά αλλάξει τή σχέση πού ήδη έχουν αυτά τά δύο μεγέθη μεταξύ τους. Τό ΠΑΣΟΚ, μέσα άπό τήν δξυση αυτής τής πέρας γιά πέρας άνταγωνιστικής αντίθεσης άνάμεσα στή βάση και τό μηχανισμό, έχει ξεπεράσει τά προσχήματα του.

Τό ΠΑΣΟΚ δέν δημιουργήθηκε τό 1974. Ο μηχανισμός έχει παλιότερη προέλευση και κυρίως άπό την παλιά Ε.Κ. Όπου ή ιστορική σύνδεση δέν υπάρχει πρόκειται άπλά γιά την άναπαραγωγή της. Ένας έκλογικός μηχανισμός, γνώριμος σέ όλα, και ιδιαίτερα άισθητός στην έπαρχία. Ο κομματάρχης, ό βουλευτής και οι φίλοι τους. Γι' αυτόν τό μηχανισμό ή ιδεολογία είναι, θάλεγες, μία κοινή, χρήσιμη αλλά και επικίνδυνη όφθαλμαπάτη πού οι ίδιοι βέβαια άπλόγητήνέμεταλλεύονται.

Τό ΠΑΣΟΚ όμως δέν είναι μόνο ένας έκλογικός μηχανισμός, είναι τουναντίον ένα παλαιοκομματικό κόμμα, μασκαρεμένο επιδέξια σέ σοσιαλιστικό κίνημα. Έτσι βρίσκουμε μπρός στό άλλο κομμάτι του μηχανισμού, τόν όπορτουνισμό. Μιλάμε έδω γιά τόν κεντρικό μηχανισμό, γιά τούς άνθρώπους πού πλαισιώνουν τά όργανα και τίς έπιτροπές, πού διορίζονται και παύονται, πού ύπηρετούν πιστά ή λιγότερο πιστά την έπιτελική δουλειά. Μιλάμε γιά τίς κλίκες πío συγκεκριμένα πού κατά καιρούς είτε ύπηρετικά στόν Α. Παπανδρέου είτε άντιπολιτευτικά σ' αυτόν συμμετέχουν στή νόθα πραγματικότητα του μηχανισμού και μάλιστα του έπιτελικού του ΠΑΣΟΚ. Γιά νά μή λέμε πολλά, πρόκειται γιά τούς παράγοντες πού διατηρούν τά πασοκικά προσχήματα. Τό δεύτερο αυτό κομμάτι του μηχανισμού, οι όπορτουνιστές, προσπαθούν καθένας γιά λογαριασμό του νά έλέγξουν την κατάσταση, δηλαδή νά έλέγξουν τίς κι-

νήσεις τής βάσης, νά συμμαχήσουν μέ τή βάση στην κρινή αντίθεση ενάντια στούς παλαιοκομματικούς και κυρίως νά άποκτήσουν την εύνοια του Α. Παπανδρέου, προδίδοντας άν χρειαστεί όλα τά ύπόλοιπα.

Κοινή διαπίστωση έχθρών και φίλων του ΠΑΣΟΚ είναι ή παντελής άδυναμία νά λειτουργήσουν όργανα μέσα του. Η αλήθεια είναι ότι ούδέποτε λειτουργήσε όργανο στό ΠΑΣΟΚ. Αυτό δέν είναι τυχαίο. Όλόκληρο τό οργανωτικό του έντάσσεται στην κατηγορία των προσχημάτων του. Υπάρχει μόνο γιά νά καλύπτει τή λειτουργία των κυκλωμάτων των παραγόντων και των μηχανισμών. Ένα είναι ουσιαστικά τό κέντρο λήψης αποφάσεων στό ΠΑΣΟΚ. Η αϋλή γύρω άπ' τόν Άνδρέα Παπανδρέου. Η αϋλή δέν είναι όργανο λήψης πολιτικών αποφάσεων, δέν εκφράζονται εκεί τάσεις και άπόψεις. Είναι άπλά χώρος όπου άποκρυσταλλώνονται οι συσχετισμοί δύναμης άνάμεσα κύρια στούς δύο μηχανισμούς, τούς παλαιοκομματικούς και τούς έπιτελικούς, κατά κανόνα γιά τόν έσωτερικό έλεγχο του ΠΑΣΟΚ.

Η βάση και οι δυνατότητές της

Η άυτοοργάνωση ύπηρε ένα γεγονός πού επηρέασε βαθιά όλες τίς μετέπειτα εξέλιξεις στό ΠΑΣΟΚ, αλλά και ταυτόχρονα άποκαλύπτει την πρακτική πού άκολουθήθηκε γιά τό στήσιμο του «κινήματος» άπ' άρχής, άπό τό 1974.

Άρχικά ή άυτοοργάνωση έπισημαίνει την άδυναμία του ΠΑΣΟΚ νά σηκώσει τό βάρος μιάς στρατολόγησης, αλλά και ταυτόχρονα τή μικρή σημασία πού δόθηκε άπ' άρχής στην οργάνωση, στό στήσιμο του «κινήματος» μέσα στό λαό.

Η άυτοοργάνωση ήταν ή προειδοποίηση ότι ή οργάνωση και ή οργανωμένη βάση δέν έπρόκειτο νά είναι ζωτικός, σημαντικός χώρος στό νεοδημοκρατικό κίνημα. Η ίδια προσπάθεια γιά την έξουδετέρωση του ρόλου τής βάσης στή διαμόρφωση του ΠΑΣΟΚ άκολουθήθηκε μέ συνέπεια μέχρι και σήμερα άπό την «ήγεσία».

Η άσαφέςτατη ώστόσο διακήρυξη τής 3ης τού Σεπτέμβρη, τό όρατό άδιέξοδο στά όχήματα τής ελληνικής άριστερας, ή προσωπική άκτινοβολία του Α. Παπανδρέου και ή πρόσφατη παράδοση του ριζοσπαστισμού, ύπηρεσαν οι βασικότεροι άπό τούς λόγους πού συσπειρώσαν τή βάση του ΠΑΣΟΚ. Τό σαμποτάρισμα κάθε διαδικασίας άπό τόν κεντρικό μηχανισμό τής «ήγεσίας», ή όριστική άντικατάσταση τής καθοδήγησης μέ τήν ίντριγκα, ή πραγματικά χυδαία είσοδοστική πρακτική των τροτσικιστών, τό γενικότερο ιδεολογικό και πολιτικό άδιέξοδο και ή δοσμένη άνομοιογένεια, όδήγησαν τή βάση του ΠΑΣΟΚ σέ έναν πραγματικά όλοκληρωτικό έκφυλισμό.

Από την άνακοίνωση τής νεολαίας του ΠΑΣΟΚ

2. ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΑΙΡΙΟ ΖΗΤΗΜΑ.

Πώς βλέπουμε νά προωθείται ή άνάπτυξη του κινήματος.

— Οι τροτσικιστές θέλουν τόν πολιτικό φορέα άθροισμα ομάδων, μέ διαφορετική κοινωνική συνείδηση πού άναπτύσσεται μέσα άπό τήν πάλη τους.

— Η τελευταία φράζια τόν θέλει άθροισμα ομάδων μέ διαφορετική πολιτική συνείδηση.

— Τό ΠΑ.ΣΟ.Κ τί άντιπαραθέτει:

Άντιπαραθέτει τόν πολιτικό φορέα σάν ένιαία πολιτική όντότητα, πού άναπτύσσεται διαλεκτικά, μέσα άπό τήν έφαρμογή του μαρξισμού, πού λέει όχι μόνο ένότητα — όχι μόνο πάλη, αλλά ένότητα και πάλη, πάλη και ένότητα άνοιχτά πάνω σέ άρχές, όχι πολυκεντρισμός αλλά ένιαία καθοδήγηση.

Ποιά πρέπει νά είναι ή έσωκομματική λειτουργία:

— Οι ομάδες μιλούν γιά δημοκρατικές διαδικασίες στά λόγια και έννοούν στήν πράξη μηχανισμούς ξεχωριστούς, συνωμοτικές λειτουργίες, διαλυτικές πολιτικές διαδικασίες (έδω ταυτίζονται μεταξύ τους).

— Τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. άντιπαραθέτει.

Έσωκομματική δημοκρατία — άντιπαράθεση πολιτική — καθοδηγητική πειστικότητα — πολιτική και καταστατική κατοχύρωση των δικαιωμάτων και των όποχρεώσεων των μελών — κριτική — άυτοκριτική — περιοδικός έλεγχος

— έναλλαγή και άνάκληση.

Άρα εκεί πού πρέπει νά τοποθετηθούμε πρώτα είναι άν νομιμοποιήσουμε ομάδα και φράξιες θέμα άρχής γιά μās βασικώς άποτελεί τό χτύπημά τους.

3. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΓΕΝΕΣΙΟ- ΟΥΡΓΙΚΑ ΑΙΤΙΑ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΚΑΙ ΦΡΑΣΙΩΝ.

Αυτά βρίσκονται και πηγάζουν άπό δύο μεριές, πού κι οι δύο άνάγονται στίς άδυναμίες πού ύπάρχουν στήν πορεία μορφοποίησης του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

— Πρώτα πρώτα σάν κίνημα περιέχει διάφορες ταξικές ομάδες μέ συγκροτημένη ή συγκροτούμενη συνείδηση και ιδεολογία πού είναι φανερό ότι όταν λείπουν οι λειτουργίες όπως ή όλόπλευρη ένιαία καθοδήγηση και ή διαπαιδαγώγηση γίνονται έπιγρεπείς στήν όμαδοποίηση και τό φραξιοτισμό.

— Η δεύτερη, λοιπόν, πηγή είναι ή έλλειψη σωστής καθοδήγησης των αντιθέσεων, ή έλλειψη προγράμματος δράσης και γραμ-

μής και τό χαμηλό επίπεδο λειτουργίας τής οργάνωσης.

Έδώ στέκεται άυτοκριτικά τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. και πιστεύει πως έξω άπό τίς άναμφισβήτητες παιδικές του άδυναμίες, δέν αξιοποίησε σωστά τίς δυνατότητες πού ύπάρχουν μέ άποτέλεσμα μία σειρά άπό λάθη.

Στήν πράξη ή έλλειψη έπαφής κέντρου καθοδήγησης και οργανωμένης βάσης πού προβληματίζεται και κριτικάρει τίς άδυναμίες δίνει πρόσφορο έδαφος γιά τήν μή καθοδηγούμενη λύση αντιθέσεων, πού μεταπλίνουν σέ ομάδες και φράξιες λειτουργικά.

Νά ένας όρατός στόχος γιά όλόκληρη τήν οργάνωση στό άμεσο μέλλον.

Η ίδια ή άντιμετώπιση των αντιθέσεων και των ομάδων ήταν όλες σχεδόν τίς φορές λαθεμένη, γιατί πήγαινε άπό τήν άναγκαιότητα γιά άμεση λύση σέ συνδυασμό μέ τήν έλλειψη ένείνων των έσωτερικών λειτουργιών πού είπαμε πío πάνω και πού όλοι πρέπει νά συνειδητοποιήσουμε ότι είναι γιά κατάκτηση.

Τό βασικότερο χαρακτηριστικό όλων των διασπάσεων και των αποχωρήσεων από τό ΠΑΣΟΚ, κι ακόμα όλων των έσωκομματικών συγκρούσεων, ύπήρξαν φανερά οι προσπάθειες γιά τό ξεκαθάρισμα και τήν κατάχτηση τής ιδεολογίας από μεριάς τής βάσης και ή βίαιη καταστολή τους από μεριάς τής ήγεσίας.

Μέ τις πολυάριθμες σταυροφορίες ενάντια στις φράξιες, πού άλλωστε οι περισσότερες απ' αυτές έχουν φτιαχτεί μέσα στον ίδιο τό μηχανισμό του ΠΑΣΟΚ, πολύ κοντά στον πρόεδρό του, χτυπήθηκε κάθε πολιτικός και ιδεολογικός προβληματισμός, απογυμνώθηκε ο χώρος από τό πρωτοπόρο στοιχείο του. Οι διαδικασίες πήραν τό χαρακτήρα του πραξικοπήματος και σύντομα έπαψαν νά λειτουργούν.

Ταυτόχρονα ή διαρκής έσωκομματική διαμάχη, στό επίπεδο πού γίνονταν, έδωσε τή δυνατότητα, σάν αποκορύφωμα του έκφυλισμού, νά δημιουργηθούν ομάδες, πέρα γιά πέρα άπολιτικές, συσπειρωμένες σέ καθαρά φιλοπαπανδρεϊκή βάση, μόνιμο εμπόδιο γιά κάθε πολιτική διαδικασία προβληματισμού μέσα στό ΠΑΣΟΚ.

Οι ομάδες αυτές ολοκλήρωσαν τό ρόλο τους καταλαμβάνοντας μέ ρόπαλα τά γραφεία τής ΠΑΣΠ τόν περασμένο Δεκέμβρη. Σήμερα ή βάση του ΠΑΣΟΚ είναι νεκρή. Οι εξαγγελίες γιά διαδικασίες βάσης είναι πραγματικά άστειες και σάν δυνατότητα αλλά κυρίως σάν περιεχόμενο.

Ο εισοδισμός

Οι μόνες δυνάμεις πού έδρασαν οργανωμένα στό ΠΑΣΟΚ και συνεχίζουν νά δρουν είναι οι διάφορες τροτσκιστικές ομάδες. Γιά μεγάλο μάλιστα διάστημα στά δυό χρόνια πού πέρασαν τροτσκιστές συμμετείχαν έπίσημα, «μέ διορισμό», σέ όλα τά «όργανα» του ΠΑΣΟΚ. Οι τροτσκιστές δέν συμμετείχαν στον κεντρικό μηχανισμό κι έτσι σύντομα ο Α. Παπανδρέου διαπίστωσε ότι δέν μπορούσαν νά του είναι χρήσιμοι, δούλεψαν όμως στή βάση τόσο διαβρωτικά ώστε σέ μεγάλο βαθμό συνέβαλαν στον γρήγορο έκφυλισμό της. Μέ τή худάία αντίληψη ότι τό ΠΑΣΟΚ είναι κόμμα κεντρίστικο, τό είδαν μόνον σάν μαζικό χώρο γιά τήν άτομική τους στρατολόγηση. Δούλεψαν στό χώρο του ΠΑΣΟΚ μέ τήν πιό σεχαριστική λογική τής ομάδας, ενώ ποτέ δέν δούλεψαν γιά τό χώρο του ΠΑΣΟΚ.

Η πρακτική τους μοιάζει σάν τό ψάρεμα μέ δυναμίτη. Πραγματικά ή τελευταία «ορίζοντια διασύνδεση» έγινε άφορμή νά διαγραφούν, νά απογυμνωθεί ο χώρος από δεκάδες προβληματισμένα μέλη του ΠΑΣΟΚ, κι αυτό ενώ ή άποτυχία τής ορίζοντιας διασύνδεσης ήταν πέρα γιά πέρα σίγουρη.

4. Ο ΠΑΛΑΙΟΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ

Ένα από τά κύρια έπιχειρήματα τής ομάδας είναι γιατί δέ χτυπιέται αλλά αντίθετα συντηρείται και αναπτύσσεται ο παλαιοκομματισμός. Καί σ' αυτό φταίει ο Παπανδρέου. Πρέπει νάχουν ύπ' όψη τους οι σύντροφοι, άν είναι έστω και έλάχιστα μαρξιστές, ότι ή άριστερή ιδεολογία δέν έρχεται ποτέ σέ αντιπαράθεση και ανταγωνισμό μέ τόν παλαιοκομματισμό γιατί είναι δύο διαφορετικά ποιοτικά πράγματα. Άν αντιπαρατεθούν ανταγωνιστικά, ή μόνη λύση είναι νά διώξεις τό μεγαλύτερο μέρος τής βάσης σου γιά νά νά μεταρπείς σέ ομάδα διανοομένων άνήμπορη νά καθοδηγήσει τό λαό.

Αντίθετα, μόνο μέσα από τήν οργάνωση, μακριά από παιδικούς επαναστατικούς σεχαρισμούς, πρέπει και μπορείς νά καθοδηγήσεις τους παλαιοκομματικούς και νά τους διαπαιδαγωγήσεις άν γίνεται αυτό.

Αυτή είναι ή μοναδική μαρξισ-

τική αντίληψη και δέν πρέπει νά φαινόμαστε «έγγυητές» τής εργατικής τάξης μέσα από δημαγωγία γιά νά καλύψουμε τήν έλλειψη σωστής άποψης.

5. ΤΟ ΠΑΣΟΚ ΠΑΕΙ ΔΕΞΙΑ

«Έμπρός λοιπόν, σύντροφοι, νά σώσουμε τό κίνημα από τό δεξιό κατήφορο πού τό οδηγεί ο παπανδρεϊκός μηχανισμός». Μεγάλο έπιχείρημα πού στηρίζεται στή... δημοκρατική συνεργασία.

Αυτό πιά καταντά γελοίο. Γιατί ή Λαϊκή Δημοκρατική Ένότητα και ή Πολιτική Δημοκρατική Δράση αποτελούν τή γνήσια, τή συγκεκριμένη και τή μοναδική ταχική και στρατηγική γιά τήν ανάπτυξη και τήν καθοδήγηση του λαϊκού κινήματος, γνήσια επαναστατική και άριστερή.

Τήν ίδια στιγμή πού ο Μαρξισμός κι ο Έπαναστατικός Σοσιαλισμός κατοχυρώνονται και κατακτώνται μέσα από δίχρονη συνεχή προσπάθεια γιά τή νενόλαία μας, τήν ίδια στιγμή πού ο άριστερισμός και οι γενικόλογες διακηρύξεις συγκεκριμενοποι-

Η ΠΑΣΠ

Ο διοικητικός έλεγχος όλων των διαδικασιών του χώρου τής βάσης από τό μηχανισμό και τό στόμωμα, τό βίαιο μπλοκάρισμα κάθε δημιουργικού προβληματισμού κύρια γύρω από τήν ιδεολογία, άνάγκασε τή βάση τής σπουδάζουσας μέ άξονα τήν Άθήνα νά στραφεί, σέ τελευταία άνάλυση νά καταφύγει, στήν ΠΑΣΠ. Η συνδικαλιστική παράταξη, όντας χώρος οργανωτικά αυτόνομος, πράγμα πού σημαίνει στή συγκεκριμένη περίπτωση ότι ο μηχανισμός δέν μπορούσε νά επέμβει εκεί άμεσα και διοικητικά, αλλά και ταυτόχρονα οργανικό κομμάτι του ΠΑΣΟΚ, έδινε τις δυνατότητες γιά τήν ανάπτυξη διαδικασιών. Χώρος προφυλαγμένος από τό μηχανισμό, ήταν ο καταλληλότερος γιά τήν ανάπτυξη τής σπουδάζουσας. Η τάση αυτή ύπήρξε πραγματικά μαζικά άποδεχτή και έκφράστηκε άποφασιστικά μέ τήν Α' Συνδιάσκεψη τής ΠΑΣΠ, τό Σεπτέμβρη του '75.

Έτσι γιά πρώτη φορά στό χώρο του ΠΑΣΟΚ άρχισε πολιτική δουλειά σέ επίπεδο βάσης, λειτουργήσαν διαδικασίες, άναδεικνύεται δημοκρατικά ή καθοδήγηση, ο χώρος άρχισε νά άναπνέει γιά πρώτη φορά.

Είναι άλήθεια ότι ή λογική πού επικράτησε τό πρώτο διάστημα γιά τήν προοπτική τής πολιτικής και ιδεολογικής δουλειάς πού γίνονταν στην ΠΑΣΠ, ήταν ή μεταφορά της στό ίδιο τό ΠΑΣΟΚ, κύρια μέσω ενός στελεχικού δυναμικού, αλλά και ή χρησιμοποίησή της σάν συσχετισμού δύναμης μέσα στό ΠΑΣΟΚ. Αυτή ή λογική τής ομάδας πίεσης άποδείχτηκε πράγματι άνεπαρκής και ξεπεράστηκε στην πορεία, μέ σταθμό τό Α' Συνέδριο (Άπρίλης του 1976). Τό ζήτημα στό ΠΑΣΟΚ δέν ήταν νά πειστεί ή νά έξαναγκαστεί ο Α. Παπανδρέου σ' ένα άλλο μοντέλο ανάπτυξης και συγκρότησης του «κινήματος». Αντίθετα τό ζήτημα ήταν νά κατορθώσει νά άντιπαρθεσει ή βάση, μέσα από τήν πολιτική της χειραφέτηση, μία πολιτική πρακτική και μία ιδεολογία, νά συγκροτηθεί «αυτή καθ' έαυτή» στή ρεαλιστική προοπτική τής σύγκρουσης μέ τόν παρασιτικό μηχανισμό, στήν προοπτική τής οριοθέτησης τής άριστερας μέσα στό ΠΑΣΟΚ.

Η λογική τής ομάδας πίεσης, πέρα απ' τό γεγονός ότι άποπροσανατολίζει τή βάση, στήν ήθική προσπάθεια νά πείσει ή νά έξαναγκάσει τόν Α. Παπανδρέου, βρίσκεται και έξω απ' τά δεδομένα του ΠΑΣΟΚ, μίας και άγνοεί ή θέλει νά άγνοεί πώς τό τί είναι και τί μπορεί νά γίνει σήμερα τό ΠΑΣΟΚ έχει ήδη κριθεί. Έτσι ή ΠΑΣΠ μπήκε άποφασιστικά στήν προσπάθεια γιά τήν ανάπτυξη των φυσικών δυνάμεων του χώρου τής σπουδάζουσας του ΠΑΣΟΚ. Δούλεψε μέσα στό χώρο του ΠΑΣΟΚ σέ άπόλυτη συνέπεια μέ τις άρχές και τήν ιδεολογία του, μέ στόχο τήν ενόχληση των διαδικα-

σονται σέ μία ρεαλιστική γραμμή, ή ομάδα ίσχυρίζεται ότι πάμε δεξιά. Δέ έξερουμε πώς είναι δυνατό και πού μπορεί νά γίνει άντιπαράθεση.

Στό ντοκουμέντο τής περιόδητης «πανταλικής» (πού μάλλον είναι ένα είδος μιάς κάποιας πλατφόρμας γι' αυτούς) πού κηρύσσεται μαζί μέ τήν ίδρυση του ΠΑΣΟΚ ή κοινωνική επανάσταση και μάλιστα από... «λενινιστές», μπορούν όλοι άνεξάρτητα οι σύντροφοι νά άντιπαρθεσουν τις άποφάσεις τής Α' Συνόδου τής επιτροπής νεολαίας. Έμεις, πάντως, αυτά τά κείμενα θά τά κατεβάσουμε στή βάση γιά νά φανεί ή γύμνια και ο τυχοδιωκτισμός των έγγυητών αυτόκλητα τής άριστερης πορείας του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

6. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αυτά είναι λίγα από τά ζητήματα σύντροφοι. Υπάρχουν μία άτελείωτη σειρά από στοιχεία άν θέλουμε άστυνομικό δελτίο περιγραφής παιδικών, τυχοδιωκτικών και μικροαστικών λειτουργιών.

Στό μέτρο πού επέτρεπαν οι δυνατότητές τους προσπαθήσαμε παραπάνω νά άντιμετωπίσουμε πολιτικά τό πρόβλημα.

Η έκταση πού του δίνουμε είναι γιά νά ξεμπερδεύουμε μία κι έξω μέ τή φράξια. Δέ θά έξανα σχοληθούμε. Άλλά θέλαμε νά πληροφορηθούμε τόν ελληνικό λαό γι' αυτά πού συμβαίνουν στό ΠΑΣΟΚ.

Γιά άλλη μία φορά τό Κίνημα μας δέν πρόκειται νά προδώσει τις άρχές και τήν ποιότητά του σάν ένα γνήσιο άριστερό λαϊκό κίνημα.

Άπέναντι στις θεωρητικοπολιτικά έκφυλισμένες και πρακτικά καταδικασμένες έπιλογές και ομάδες θέτουμε ξεκάθαρα τήν κεντρική θέση του Κινήματος.

Αυτή γεννιέται από τή συμπίκνωση των δικών μας γνώσεων και τή συγκρότηση τής πείρας μας και τής εξέλιξης τής βάσης πού προσδιορίζει συλλογικά τό άλμα και ή καινούργια ποιότητα τής οργάνωσης, προδιαγράφουν και έγγυώνουν τήν προοπτική μας.

σιών, τό ανέθασμα της βάσης, πολιτικό, οργανωτικό, ιδεολογικό, συνδικαλιστικό. Παράλληλα άρχισε νά αναπτύσσεται μία κοινή πολιτική πρακτική στη συνδικαλιστική καί την πολιτική δουλειά.

Σημαντικά, γιά νά αναφερθεί παραδειγματικά, είναι ότι γιά την έκδοση των οδηγών σχολών πού έκδωσε ή ΠΑΣΠ γιά τούς νέους πρωτοετείς έφέτος, δούλεψαν στη διάρκεια ενός μήνα 200 περίπου μέλη της παράταξης, σέ μία έποχή πού ό κεντρικός μηχανισμός του ΠΑΣΟΚ ήταν τελείως άκίνητοποιημένος. Η καθημερινή άνοδος της ΠΑΣΠ σ' όλα τά επίπεδα ήταν άληθινή πρόκληση γιά τό μηχανισμό. Έτσι αποφασίστηκε ή επέμβαση. Στην ουσία ή διάλυση τού χώρου.

Η άριστερή άντιπολίτευση

Η φραξιονιστική πάλη χωρίς άρχές μέσα στό ΠΑΣΟΚ γίνεται σέ άναφορά μέ την εϋνοια του Α. Παπανδρέου, όποτε καί βρίσκεται μέσα στη νομιμότητα, αδιάφορο αν καί τί έκφράζει πολιτικά, ενώ εκείνος πού θά ξεπεράσει αυτά τά όρια, πού θά βάλει άνοικτά στη βάση τό ζήτημα του ιδεολογικο-πολιτικού αδιεξόδου του ΠΑΣΟΚ, ή απλά θά άρχίσει νά προβληματίζεται, βρίσκεται αυτόματα έκτός της νομιμότητας καί διαγράφεται ή άποχωρεί.

Αυτή ή βασική άρχή είναι μέσα στό ΠΑΣΟΚ ένα κοινό γιά τούς μηχανισμούς *modus vivendi*, μιάς καί οι ίδιες οι δυνατότητές τους είναι όριακές καί ή ύπαρξή τους έτερόφωτη. Η πάλη άνάμεσα σέ μηχανισμούς χωρίς ιδεολογία πού λειτουργούν σαν ομάδες πίεσης πάνω στό ρυθμιστικό παράγοντα, τόν Α. Παπανδρέου, άντικαθιστά την έσωκομματική πάλη μέσα στό ΠΑΣΟΚ.

Στίς περιπτώσεις πού ένας χώρος, πράγμα πού γίνεται μόνο στη βάση, άρχίζει νά ξεκαθαρίζει μία ιδεολογικοπολιτική ταυτότητα καί νά την παλεύει, όλοι οι μηχανισμοί, καί πρώτα απ' όλα ή άριστερή άντιπολίτευση, στρέφονται εναντίον του καί ή τανάλια άρχίζει νά σφίγγει. Έτσι ή άριστερή άντιπολίτευση είναι ό καλύτερος χωροφύλακας του ΠΑΣΟΚ.

Η έσωκομματική πάλη

Η άνειρήνευτη πάλη της βάσης καί του μηχανισμού στό ΠΑΣΟΚ είναι έκφραση της ιδεολογικής πάλης, της πάλης ενάντια στον όπορτούνισμό πού δίνει σήμερα όλόκληρη ή ελληνική άριστερά. Πάλη ενάντια στους παρασιτικούς μηχανισμούς, πάλη γιά τό ξεκαθάρισμα καί τό ξαναστήσιμο στα πόδια της της ιδεολογίας της έργατικής τάξης.

Η πάλη αυτή γιά την άνανέωση, μολονότι δέν κατάφερε, λόγω των ιδιομορφων συνθηκών, νά όλοκληρώσει τό χαρακτήρα της στό χώρο του ΠΑΣΟΚ, κατόρθωσε ώστόσο νά προσανατολιστεί σταθερά στην κατεύθυνση της άνασυγκρότησης της ελληνικής άριστεράς.

ΕΔΗΚ καί ΠΑΣΟΚ

Τό ΠΑΣΟΚ ήταν πάνω απ' όλα μία προσπάθεια της άστικής πολι-

τικής νά διατηρήσει κάτω απ' τόν έλεγχο της τά όλο καί ριζοσπαστικοποιούμενα στρώματα της ελληνικής κοινωνίας. Δέν μπορεί νά πει κανείς ότι τό ΠΑΣΟΚ έκφράζει τό εύρωπαϊόδουλο κεφάλαιο ή στατικά νά τό δει σαν έκφραση της μεσαιας άστικής τάξης. Σαν κόμμα τό ΠΑΣΟΚ δέν έχει τέτοια χαρακτηριστικά. Οι ίδιες οι διασυνδέσεις του μέ κύκλους οικονομικών συμφερόντων είναι μικρές καί άνεργές. Τό σημαντικό είναι νά κατανοήσουμε ότι τό ΠΑΣΟΚ είναι καθαρά ένα συγκυριακό φαινόμενο της πολιτικής σκηνής, γι' αυτό τό λόγο πέρα γιά πέρα παρασιτικό, χωρίς πραγματικά δεσμούς μέ την ελληνική κοινωνία.

Τό ΠΑΣΟΚ είναι πάνω απ' όλα ένα φαινόμενο του έποικοδομηματος, πού, όπως είδαμε άλλωστε, σέ πολύ μικρό βαθμό κατάφερε νά συνδεθεί καί νά έπηρεάσει άκόμα κι αυτό τό ριζοσπαστικό κίνημα.

Από την άλλη μεριά ή ΕΔΗΚ, παρ' όλες τις προσπάθειές της γιά νά φανεί τό αντίθετο, περνάει σέ βαριά μορφή την κρίση του κέντρου, πού έκφράζεται σαν κρίση της ήγεσίας, σαν κρίση ιδεολογικοπολιτικής όντότητας κι άκόμα σαν κρίση μαζικής άπήχησης. Η κρίση αυτή της ΕΔΗΚ δέν είναι παρά ό τρόπος πού έμφανίζεται ή αντίστοιχη κρίση του μικρομεσαίου ντόπιου κεφάλαιου κι άκόμη ή άδυναμία της μεσαιας άστικής τάξης νά συσπειρώνει συμμάχους στις λαϊκές τάξεις. Καί τό ΠΑΣΟΚ καί ή ΕΔΗΚ δέν είναι παρά οι δύο δρόμοι πού άνοίχτηκαν στό αδιέξοδο του ελληνικού καπιταλισμού.

Τό κοινό αδιέξοδο, ή κοινή καταγωγή, τά κοινά, σημείο προς σημείο, συμπτώματα της κρίσης τους, αλλά καί ή έκλογική πίεση γιά έναλλακτική λύση στα πλαίσια του συστήματος, πού άσκειται, μετά την ξαναεπιβεβαίωση του κράτους της δεξιάς, θά οδηγήσουν την ΕΔΗΚ καί τό ΠΑΣΟΚ σέ μία κοινή άναπροσαρμογή. Ήδη οι μεθοδεύσεις έχουν προχωρήσει καί από τις δύο μεριές ενώ ή πιθανή έκλογική σύμπραξη έχει ήδη έξαγγελθεί. Η Δημοκρατική Ένότητα είναι βέβαια ή καλύτερη φόρμουλα γι' αυτά τό ουσιαστικά άποκλειστικά μαγειρέματα της ΕΔΗΚ καί του ΠΑΣΟΚ.

Επίλογος

Κάτω απ' αυτή τη λογική τό ΠΑΣΟΚ βρίσκεται σήμερα σέ μία μεταβατική φάση κατά την όποία πρέπει πρώτα απ' όλα νά επιχειρήσει μερικές άναγκαίες μεταμορφώσεις. Καί πρώτα απ' όλα νά διακηρύξει ότι τό ΠΑΚ, οι ένοπλες ομάδες κ.λπ. άνήκουν όριστικά στό παρελθόν, νά διακηρύξει όσο πιο δυνατά μπορεί ότι άναγνωρίζει τη νομιμότητα. Προσπάθησε λοιπόν ό Α. Παπανδρέου νά παραποιήσει (μέσα από τόν έλεγχο έφημερίδων κ.λπ.) τό περιεχόμενο της τελευταίας κρίσης της ΠΑΣΠ καί νά την ταυτίσει μέ τούς νοσταλγούς του ΠΑΚ. Η κρίση καί ή διάσπαση της ΠΑΣΠ καί του ΠΑΣΟΚ, πού τό συγκλόνησε στην κυριολεξία, μιάς καί άποχώρησαν περίπου τά μισά από τά μέλη του, συμπεριλαμβανομένων καί όλόκληρων οργανώσεων, δέν είχε παρά ένα καί μόνο χαρακτήρα: Ήταν ή άπεγνωσμένη πάλη της βάσης γιά την κατάκτηση της ιδεολογίας της, γιά ουσιαστικές διαδικασίες, καί ή άπόφασή της νά διαχωρίσει τη θέση της μπρός στον κατήφορο του ΠΑΣΟΚ σέ έναν από τούς πιο άπαράδεκτους κομματικούς μηχανισμούς.

Λαϊκά έπιπλα δουλεμένα μέ τό χέρι Παραδοσιακά - Προσαρμοσμένα

Στό μαγαζί τους στην Πλάκα, προέκταση της όδου Βουλής, ό Κώστας καί ή Ρένα Καιτατζή δουλεύουν τό παραδοσιακό ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΠΛΟ, μ' ένα τρόπο αυθεντικό καί μοναδικό σ' όλόκληρη την Αθήνα.

Καναπέδες, κασέλες, τραπεζάρια, κρεβατοκάμαρες, μπάσια, μιντέρια σέ έκπληκτικές ποικιλίες λαϊκών σχεδίων (σκυριανά, μετσοβίτικα, Πηλίου, Ύδρας κλπ.)

Έπιπλα καί διακοσμητικά (φωτιστικά, κεραμικά, ύφαντά), πού δίνουν νέα αίσθηση στό σπίτι καί σέ τιμές προσιτές γιά τά νέα ζευγάρια.

ΑΜΟΡΓΟΣ: ΚΟΔΡΟΥ 3 (ΠΛΑΚΑ).

Σας περιμένουμε

ΑΜΟΡΓΟΣ: ΚΟΔΡΟΥ 3 (ΠΛΑΚΑ) τηλ.
3243836

• • •

